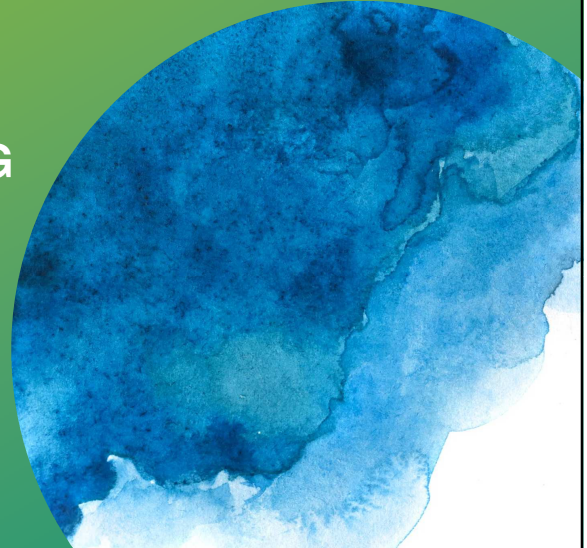

APOCALYPS EN KLIMAATVERANDERING

Een angstaanjagend of
hoopvol discours?

Caroline Vander Stichele
Tilburg University

Overzicht presentatie

Inleiding

Apocalyptiek als genre

Het boek Openbaring: een leeswijzer

Laudato Si' (2015)

Groene Theologie (2019)

Religie en klimaatverandering

Van angst naar hoop

DE VOORBIJE DAGEN ZIJN IN DE BUURT VAN PALERMO AL TIENTALLEN HECTAREN BOS VERSCHROEID
APOCALYPTISCHE RIT OP SICILIË

Apocalyptische beelden van bosbranden langs snelweg Sicilië

Apocalyptische beelden van aardverschuiving in Duitsland; huiz...

POPULAIR

POPULAIR

TRENDING

TRENDING

NIJEUW

Vrijdag 16 juli 2022 om 12:40

De regionale regering van Keulen (Regierungsbezirk Köln) heeft op Twitter beelden gedeeld van Blessen, deel van de gemeente Erftstadt. De schade na het deelw...

wegtrekken van het water is catastrofaal. In een veld naast de woonkern heeft het

Door de aanhoudende bosbranden in Californië kleurt de lucht boven de stad oranje

Apocalyptische beelden door bosbranden

+

○

○ INLEIDING

+

•

○

INLEIDING

Openbaring 6,1-8

THE END IS HERE

4 HORSEMEN: APOCALYPSE

Apocalyps als genre

Apocalyps =
onthulling

Openbaring van iets
wat
verborgen/geheim
was

Door een
bovennatuurlijk
wezen aan een
menselijke
ontvanger

Openbaring 1,1

Openbaring
1,1

Openbaring van **Jezus Christus**, die **God** hem gegeven heeft, om aan zijn dienstknechten te tonen wat spoedig moet gebeuren. Hij heeft zijn **engel** gezonden om haar mee te delen aan zijn dienstknecht **Johannes**.

Apocalyps als genre

Joodse geschriften

- ✓ **Daniël 7-12**
- ✓ Ethiopische Henoeh
- ✓ Qumrangeschriften
- ✓ 4 Ezra

Apocalyps als genre

Christelijke geschriften

- ✓ Markus 13
- ✓ **Openbaring**
- ✓ Herder van Hermas
- ✓ Apocalyps van Petrus

Apocalyps als genre

Daartoe behoren volgende elementen:

- Kosmisch drama
- Ethisch dualisme
- Crisis situatie
- Goddelijk oordeel op komst
- Er breekt een nieuwe tijd aan

HET BOEK OPENBARING: EEN LEESWIJZER

- 1,1-8: Inleiding
  - 1,9-3,22: zeven brieven
  - 5,1-8,1: zeven zegels
  - 8,2-11,19: zeven trompetten
  - 15,1-16,21: zeven schalen
  - 17,1-22,5: Babylon-Nieuwe Jeruzalem
- 22,6-21: Slot

Laudato si' 2015

Wees geprezen, mijn heer

1. Wat met ons huis aan het gebeuren is
2. **Het evangelie van de schepping**
3. De menselijke wortel van de ecologische crisis
4. Een integrale ecologie
5. Enkele richtlijnen voor oriëntatie en handelen
6. **Ecologische opvoeding en spiritualiteit**

Eeuwen later, op een ander moment van beproeving en vervolging, toen het Romeinse Rijk een absolute heerschappij trachtte op te leggen, vonden de gelovigen wederom **troost en hoop door hun vertrouwen in de almachtige God** te vergroten, en zij zongen: “Groot en wonderbaar zijn uw daden, Heer, God Albeheerser. Rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen” (**Apok. 15,3**). Als God het heelal uit het niets heeft kunnen **scheppen**, kan Hij ook in deze wereld ingrijpen en iedere vorm van kwaad overwinnen. Ongerechtigheid is dus niet onoverwinnelijk.

Laudato si' 241

Zij is de vrouw, “bekleed met de zon, de maan, onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren” (**Apok. 12,1**). Opgenomen ten hemel, is zij **moeder en koningin van heel de schepping**.

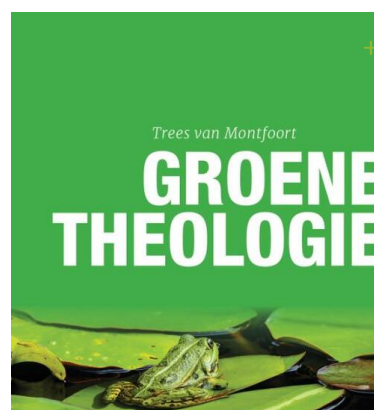

Laudato si' 243

Ja, wij zijn op weg naar de eeuwige sabbat, naar het nieuwe Jeruzalem, naar het gemeenschappelijk huis van de hemel. Jezus zegt ons: “**Zie, ik maak alles nieuw (Apok. 21,5)** Het eeuwige leven zal een gedeelde verwondering zijn, waar **ieder schepsel**, in goddelijk licht verheerlijkt, zijn plaats zal innemen en de armen definitief bevrijd zullen zijn.

Trees van Montfoort 2019

1. Theologie en duurzaamheid
- 2. Het andere wereldbeeld van de Bijbel**
3. Nederlandstalige ecotheologie
4. Inzichten uit ecofeministische theologie wereldwijd
5. Oogst

Een nieuwe
aarde in
Openbaring

“Openbaring kan gelezen worden als een waarschuwing tegen zelfvernietiging, als een intensivering van bevrijding, een vernieuwing van de aarde *de profundis*.” (p.134)

Transformatie van de aarde: Openbaring 21

+

•

○

Toen zag ik **een nieuwe hemel en een nieuwe aarde**; de eerste hemel en de eerste aarde waren verdwenen en de zee bestond niet meer. (v.1)

En Hij die op de troon zetelt, zei: "**Zie, Ik maak alles nieuw.**" (v.5)

De hemelse vrouw en de aarde: Openbaring 12

+

•

○

Een groot teken verscheen aan de hemel: **een vrouw**, omkleed met de zon, de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. Zij was zwanger en schreeuwde in haar weeën en barensgedruis. (vv.1-2)

Maar **de aarde** kwam de vrouw te hulp: zij opende haar mond en verzwoeg de stroom die de draak uit zijn muil had gespuwd. Nu ontstak de draak in blinde woede tegen de vrouw. Hij ging weg om oorlog te voeren tegen haar overige kinderen,... (vv.16-17)

Tegenbeeld van Romeinse propaganda: Openbaring 20 en 22

Toen zag ik een grote, witte troon, en Hem die daarop zetelde. De aarde en hemel vluchtten weg van zijn aanschijn en hun plaats werd niet meer gevonden. Ik zal de doden, groot en klein, voor de troon staan. De boeken werden geopend, het **boek des levens**. **De doden werden geoordeeld naar hun daden**, zoals die in de boeken beschreven stonden. (Opb. 20,1-2)

Toen toonde de engel mij **een rivier met water dat leven geeft**, helder als kristal, die ontsprong aan de troon van God en van het lam. Midden op het plein van de stad en omgeven door de rivier stond **de levensboom**, die twaalfmaal vrucht draagt, elke maand eens; en zijn loof brengt de volken genezing. (Opb. 22,1-2)

Religie en klimaatverandering

Jehovah's getuigen

Laudato si' alliantie

Christian Climate Action Nederland

Welke gevolgen heeft klimaatverandering voor onze toekomst? Wat de Bijbel zegt

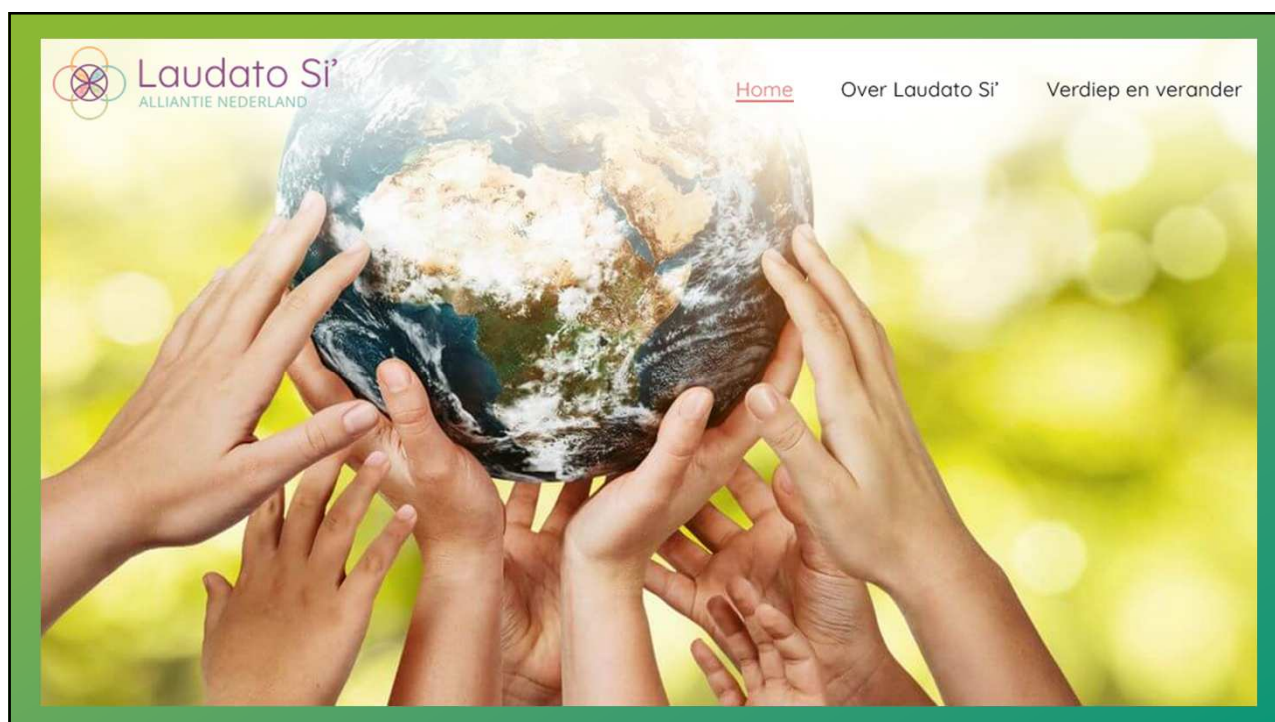
Heeft de Bijbel klimaatverandering voorspeld?

Ja. De klimaatcrisis als gevolg van de opwarming van de aarde komt overeen met gebeurtenissen die de Bijbel voor onze tijd heeft voorspeld.

Voorspelling: God zal 'degenen vernietigen die de aarde ruïneren' (Openbaring 11:18, voetnoot).

De Bijbel voorspelde een tijd waarin mensen de aarde bijna zouden vernietigen. Met de opwarming van de aarde wordt onze planeet op ongekende schaal geruïneerd.

Deze voorspelling geeft één reden waarom we niet moeten verwachten dat mensen de aarde zullen redden. Er staat namelijk dat God zal ingrijpen *terwijl* mensen 'de aarde ruïneren'. Welke vooruitgang goedbedoelende mensen ook maken in de strijd tegen klimaatverandering, het zal niet genoeg zijn om te voorkomen dat mensen de aarde ruïneren.

Nieuw! De Jona Jaaropleiding

De profeet Jona kreeg een lastige opdracht van God. Met vallen en opstaan leerde hij de voorbeeldfiguur te zijn, die hij moest zijn. Met de *Jona Jaaropleiding* bieden *Micha Nederland* en de *Laudato Si' Alliantie Nederland* jou de ruimte om jouw opdracht te verwoorden, te vallen, te leren en op te staan. Want als je anderen wilt veranderen, is het goed om eerst de tijd te nemen om zelf te veranderen. Samen gaan we werken aan een hoopvolle toekomst, voor de aarde en al haar bewoners.

[Lees alles over de Jona Jaaropleiding](#)

NA ONS GEEN ZONDVLOED!

"Als we de Bijbel serieus nemen, zouden we vooraan in de rij staan om klimaatactie af te dwingen." - Katharine Hayhoe

Christian Climate Action is een actiegroep die vanuit christelijke overtuiging opkomt voor klimaat-rechtvaardigheid. Rechtvaardigheid voor de schepping die ernstig lijdt onder menselijk misbruik, en voor de allerarmsten die het minst bijdroegen aan het ontstaan van de klimaatcrisis, maar de gevolgen ervan als eerste ondergaan. Wij doen dit onder andere door voorlichting te geven en vreedzame acties te organiseren.

Wil jij klimaatactie voeren vanuit een gedeeld geloof? Doe met ons mee, voor of achter de schermen!

Van deelname aan vreedzame burgerlijke ongehoorzamheidsacties tot het schrijven van teksten en het maken van creatieve buttons en spandoeken; iedereen is nodig, iedereen is welkom!

www.christianclimateaction.nl
welkom@christianclimateaction.nl

Meer informatie op:

www.religieklimaat.org

